

بررسی عوامل تخریب کننده تالاب هورالعظیم

سیده معصومه موسوی^۱، ته‌مینه آرائی^{۲*}، آذر بابایی^۲، مهری اردو خانی^۴

۱. مدرس دانشکده محیط زیست کرج

۲. دانش آموخته مهندسی منابع طبیعی-محیط زیست دانشکده محیط زیست کرج

۳. دانش آموخته مهندسی منابع طبیعی-محیط زیست دانشکده محیط زیست کرج

۴. دانش آموخته مهندسی منابع طبیعی-محیط زیست دانشکده محیط زیست کرج

Tahmineh.araee65@gmail.com

چکیده

تالاب بین المللی هورالعظیم یکی از مهمترین تالاب های ایران است که در استان خوزستان در مرز با کشور عراق قرار گرفته است. در حال حاضر این تالاب به طور جدی در معرض نابودی قرار دارد، و طبق آمار ها و کارهای پژوهشی بسیاری که در سال های اخیر انجام گرفته مشخص شده که تخریب هرچه بیشتر، این تالاب مهم را تبدیل به منبع تولید گرد و غبار در ایران خصوصا مناطق غربی نموده است بنابراین شناخت دقیق عوامل تهدید کننده بر اساس میزان تاثیر گذاری آنها، برای مدیریت این تالاب و همه تالاب های در معرض تهدید الزامی است. در این مقاله سعی شده است به عوامل عمده تخریب و آلودگی تالاب هورالعظیم پرداخته شود. نتایجی که از این تحقیق بدست آمد مشخص شد با توجه به اینکه موقعیت تالاب که بروی منابع و سفره های نفتی قرار دارد، عملیات اکتشاف و بهره برداری نفت بیشترین نقش را در تخریب این تالاب داشته است که خود ناشی از خلاء های قانونی موجود در کشور بوده است در نتیجه مشکلات این تالاب را دو چندان کرده است. امید است که با اقدامات کارشناسی و به موقع در جهت حفاظت بیشتر این تالاب مهم قدم برداشت.

کلمات کلیدی: تالاب هورالعظیم، آلودگی ها، عوامل تخریب، حفاظت تالاب

۱-مقدمه

تالابها دارای اهمیت استراتژیکی هستند چنان که همواره به عنوان یک کانون عملیاتی آبی - خاکی مورد استفاده قرار گرفته اند. تالابها ارزش زیستگاهی فوق العاده ای دارند؛ از نظر جوامع گیاهی و جانوری دارای تنوع بسیار زیادی هستند و محل زندگی گونه های آسیب پذیر و در خطر انقراض می باشند. در هورها انواع پرندگان، گیاهان (هوایی، غوطه ور و شناور) و ماهی ها یافت می شوند. با توجه به فراوانی و تنوع حیات گیاهی و جانوری، تالاب مکان بسیار مناسبی را برای مطالعه جامعه گیاهی و جانوری فراهم می کند و از نظر کنترل سیلاب، تصفیه ی آب، تثبیت پوشش گیاهی، پاک سازی هوا و جلوگیری از بیابان زایی نقش بسیار مهمی را ایفا می کنند. به علاوه باید به نقش توریستی و تفریحی تالابها نیز اشاره کرد که می توانند در طول سال، به ویژه در فصل سرد مورد توجه جهانگردان قرار بگیرند (حلبیان و شبانکاری، ۱۳۹۵). تالاب ها از جمله نظام های حیات بخشی هستند که مطلقا جایگزین ندارند؛ اما هیچ یک از اکوسیستم های جهان به اندازه تالاب ها صدمات ناشی از برخوردهای سطحی و کوتاه فکری بشر و تمایلات خودخواهانه انسان محوری را تجربه نکرده اند و متأسفانه هنوز روند تخریب این بوم سازگان طبیعی که ده ها کارکرد متفاوت و موزون را یکجا در خود دارند متوقف نشده است. (سبزوئی و همکاران، ۱۳۹۲). تالاب هورالعظیم که مورد بحث این مقاله است، در حال حاضر از لحاظ زیست محیطی در معرض تخریب است؛ عواملی چون تغییرات کیفی آب، بهره برداری نفت، صید بی رویه ماهی، تغییر کاربری اراضی، احداث سد و نیروگاه و... که در این مقاله به طور خلاصه به آنها اشاره میشود، از جمله این عوامل هستند. نابودی این منبع